

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15032923	IES de Carral	Carral	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Proxecto competencial	3º ESO	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	6
4.2. Materiais e recursos didácticos	7
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	7
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	7
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	8
6. Medidas de atención á diversidade	8
7.1. Concreción dos elementos transversais	9
7.2. Actividades complementarias	10
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	10
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	11
9. Outros apartados	11

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Proxecto Competencial do 3º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece o Decreto 156/2022 do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo no que se marca o obxectivo do desenvolvemento das competencias transversais mediante a realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. e que se pode configurar neste curso como un proxecto interdisciplinar en colaboración con distintos axentes sociais.

Outro aspecto que foi tido en conta á hora de deseñar a presente programación foi o centro no que se ía implementar: as características do mesmo, as do seu alumnado e o seu entorno.

Esta programación didáctica está pensada para ser levada á práctica no IES de Carral. É un centro semiurbano, situado a 18 km de Coruña, en plena estrada nacional que comunica a esta con Santiago de Compostela. Limita cos municipios de Ordes, Abegondo, Cambre, Cerceda e Culleredo. Púxose en funcionamento no 2015.

No eido económico predominan os sectores primario e secundario, onde destacan as industrias de panadaría.

A maioría do alumnado vén do centro adscrito CEIP Vicente Otero Valcárcel, aínda que tamén de zonas limítrofes e mesmo algún alumno de fóra de Galicia. A poboación inmigrante é escasa, aínda que en aumento, e na súa maioría procedente de países de América latina.

No IES de Carral poden estudar Educación Secundaria Obligatoria.

O grupo de 3º ESO, está composto por 14 alumnos e alumnas con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 13 e os 15 anos.

Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

"Carral natural e sentida" é un proxecto enfocado desde o respecto, o coidado, a empatía, as relacións e a influencia -inconsciente ou conscientemente buscada- dun mesmo, de cada un dos alumnos/as cara aos demais, cara á súa contorna -especialmente a natural-; e á inversa, desde o "externo" e a súa influencia no interno, no suxeito, na persoa, no ser sintiente e vivente.

É un proxecto co que se pretende transmitir unha visión bela, pero tamén crítica; obxectiva, ecolóxica, pero tamén proactiva e subxectiva. O produto final será a creación dunha revista: "Carral Natural e Sentida", visión conxunta e persoal reflexo das inquietudes, gustos, creatividade e mesmo nostalxias doutros tempos. Todo o que o grupo decida, terá cabida.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Deseñar un plan de traballo para a realización dun proxecto ou a resolución dun problema a través da definición de obxectivos e das accións para acadalos, tendo en conta as necesidades da contorna.	1			1	1-5	3	1-2-3	
OBX2 - Desenvolver o proxecto segundo a planificación prevista mobilizando conxuntamente as competencias transversais que se requiran.	1-3		5	3	1-3	2	3	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Presentar os resultados asociados ao proxecto competencial empregando dun xeito respectuoso estratexias e ferramentas de comunicación adecuadas cunha linguaxe verbal e corporal positiva, control das emocións negativas e, de ser o caso, co uso de recursos informáticos e audiovisuais.	1-5	3	3	2-3	1-3			3-4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Como me, te, lo, os vexo?	Determinarase o tema ou temas no que o o grupo vai pescudar información: Influencia dos sentimentos e emocións na percepción do outro, dos demais, da contorna; e na súa expresión consciente e inconsciente. Elixirán entre as diversas formas de comunicación non verbal, a chamada comunicación non violenta, a percepción da contorna próxima, o vivido, o soñado ou o interpretado artisticamente; entre o espazo mellorado ou por mellorar, entre o tempo suspendido na nostalxia ou no actual.	20	10	X		
2	Inmersión obxectiva e ou subxectiva	Cada grupo fará un traballo de investigación para saber como é ou era o escollido, como o vai expresar, como enriquecerá a transmisión da súa visión	35	10		X	
3	Presentando o noso Carral	Elaboración do produto final "Carral Natural e Sentida" e presentación do mesmo.	45	15			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Como me, te, lo, os vexo?	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a importancia da temática do proxecto que se pretende abordar.	Recoñecer a interinfluencia das emocións, dos sentimentos, da cultura e da contorna na cosmovisión persoal e grupal.	TI	100
CA1.2 - Identificar e determinar os recursos e materiais necesarios para a realización do proxecto.	Seleccionar recursos e materiais para a realización do proxecto.		
CA1.3 - Identificar, seleccionar e analizar a información que se precisa.	Identificar, seleccionar e analizar a información necesaria para a realización do proxecto.		
CA1.4 - Realizar a secuencia e a temporalización das actuacións necesarias para a execución do proxecto.	Temporalizar as distintas fases do proxecto.		
CA1.5 - Prever as incidencias que se poidan producir no desenvolvemento das actuacións do proxecto e propoñer posibles solucións a estas.	Solventar incidencias que poidan xurdir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procura e selección de información relacionada cos proxectos. - Planificación: secuenciación e temporalización.

UD	Título da UD	Duración
2	Inmersión obxectiva e ou subxectiva	10

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Executar as actuacións asociadas coa secuencia e a temporalización prevista.	Executar as actuacións planificadas.	TI	100
CA2.2 - Aplicar os coñecementos axeitados e mobilizar as competencias cos niveis de calidade requiridos.	Aplicar os coñecementos axeitados.		
CA2.3 - Empregar, de ser o caso, os recursos e materiais previstos para a execución das actuacións.	Empregar recursos e materiais necesarios.		
CA2.4 - Resolver, dentro do seu nivel de autonomía, ou comunicar as incidencias xurdidas durante a execución das actuacións.	Resolver as incidencias xurdidas.		
CA2.5 - Valorar os resultados logrados ao termo da execución do proxecto.	Valorar os resultados logrados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Execución de proxectos: dinámicas e roles.

UD	Título da UD	Duración
3	Presentando o noso Carral	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Presentar o proxecto realizado e, de ser o caso, os produtos finais obtidos.	Presentar a revista "Carral Natural e Sentida".	TI	100
CA3.2 - Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade, para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe verbal con corrección e claridade.		
CA3.3 - Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica como códigos comunicativos para enxalzar a expresividade e eficacia do discurso.	Empregar unha linguaxe corporal e a presenza escénica axeitadas.		
CA3.4 - Potenciar as emocións positivas na exposición e controlar, de ser o caso, a conduta asociada ás emocións negativas.	Potenciar as emocións positivas na exposición.		
CA3.5 - Empregar recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos como apoio na presentación do proxecto.	Empregar recursos dixitais na presentación do proxecto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Presentación de proxectos: a expresión verbal e corporal; control das emocións e da conduta. - Uso de recursos dixitais, audiovisuais ou plásticos de apoio á comunicación para a presentación do proxecto.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Ao longo de todo o curso levarase a cabo o seguinte proxecto: "Carral Natural e Sentida".

As actividades propostas ao longo do curso están dirixidas a reforzar os aspectos máis transversais do currículo, favorecendo a interdisciplinariedade e a conexión entre os distintos tipos de coñecemento.

O proxecto será realizado en grupos de traballo cooperativo, de elaboración expresivo-artística propia, nos cales cada alumna ou alumno adopta un rol concreto, asumindo tarefas individuais e/ou artísticas propias, acorde coas súas capacidades, destrezas e habilidades, que integrarán o resultado final do proxecto.

Na PRIMEIRA AVALIACIÓN o alumnado deseñará unha planificación na procura e selección das fontes de información para realizar un estudo da diversidade, nun sentido amplo: das persoas, do seu estado emocional, dos puntos de vista, das relacións sociais, da contorna -agora, vai anos, nun posible futuro-, das formas de expresalo e da interinfluencia de todo iso.

Na SEGUNDA AVALIACIÓN os distintos grupos cooperativos recollerán datos e información, e analizarán a importancia das actitudes de respecto, de empatía e de cuidado cara a un mesmo, aos demais e a contorna máis cercana, Carral. O punto de vista que elixirán para expresarlo (embelecador, crítico, imaxinario), os medios de representación (debuxos, fotos, vídeos, entrevistas, composicións literarias de diversa índole...) en función das súas preferencias ou destrezas propias.

Na TERCEIRA AVALIACIÓN, presentarán por grupos os seus traballos que terán como produto final a creación da revista "Carral Natural e Sentida", visión conxunta da súa realidade, sentida, creada e enriquecida.

Terán liberdade no formato de presentación e nos medios empregados, dándolle difusión no centro educativo, titorías, exposicións nos taboleiros e corredores do centro, concello, asociacións culturais...

Neste proxecto, trabállanse todas as competencias clave contribuíndo interdisciplinarmente as seguintes áreas:

- Lingua Galega (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos...)
- Lingua Castelá (expresión oral e escrita, comprensión da información, redacción de textos...)
- Bioloxía (flora e fauna da zona, espazos naturais senlleiros e elixidos polo alumnado...)
- Matemáticas e Economía (posibles guías de viaxe co seu orzamento...)
- Tecnoloxía e Dixitalización (buscas de información en rede, presentación dixital do proxecto)
- Educación Plástica e Visual (selección e deseño do formato de presentación do proxecto, imaxes...)
- Xeografía e Historia (espazos e lugares da contorna, momentos históricos...)

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Ordenadores e medios dixitais.
Caderno de clase
Móbil ou cámara
Útiles para realizar debuxos ou pinturas
Acceso a Internet

O espazo habitual no que se desenvolverán as clases será a Biblioteca do centro nunha aula convenientemente equipada cun encerado, proxector, ordenadoresl, dispoñendo o alumnado de mesas individuais ou máis amplas, con seis asentos, o que facilitará os necesarios cambios na súa distribución para o traballo grupal.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias clave. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. Dita información servirá para programar as adaptacións precisas, así como as actividades de reforzo e ampliación no caso de ser necesarias. Os resultados de dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, e sempre coa intervención do Departamento de Orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	20	35	45	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Entre os procedementos de avaliación:

- PRIMEIRA AVALIACIÓN: Presentación de dossier informativo co plan de traballo. Escolla do tema ou temas e xustificación.
- SEGUNDA AVALIACIÓN: Entrega do dossier de traballo coa procura de información. Vídeos, entrevistas, información recompilada e arquivada...
- TERCEIRA AVALIACIÓN: Presentación e exposición do proxecto.

Como instrumentos de avaliación, empregaranse distintas listas de cotexo e rúbricas asociadas aos anteriores procedementos. Nestas rúbricas avaliaranse aspectos de traballo cooperativo, desempeño de rol concreto, realización de tarefas individuais....

A nota da avaliación final en xuño virá dada pola media aritmética das notas das avaliacións parciais.

Criterios de recuperación:

Nas avaliacións ordinarias, no caso de que un alumna/o non realice as tarefas asignadas ou non coopere adecuadamente no grupo de traballo dificultando o desenvolvemento do proxecto, terá que realizar unha proba escrita, a cal constará de distintas preguntas test ou de resposta curta sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto.

Terá que realizar un exame final o alumnado que non teña a terceira avaliación aprobada ou non lles dé a media por ter algunha das anteriores suspensas. Nestes casos deberá realizar unha proba escrita final, con preguntas test de resposta única sobre diferentes aspectos traballados neste proxecto. Aprobará a materia si obtén unha nota de 5 ou superior.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Non aplica.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade concíbese como unha práctica diaria. Diversidade implica que os educandos presentan actitudes distintas na súa capacidade, na súa motivación e no seu estilo de aprendizaxe. Ante o amplo abanico de capacidades, motivacións, intereses, ritmos de aprendizaxe e contornas socioculturais heteroxéneas, procurarase en todo momento garantir o desenvolvemento persoal e social dos estudantes e velar por que as súas diferenzas non sexan un impedimento. Partese do principio de inclusión, que garante o desenvolvemento de todos, favorece a equidade e contribúe a unha maior cohesión social. Para iso tomaranse de maneira xeral as necesarias medidas de apoio e reforzo educativo que facilitan a atención individualizada dos alumnos: organización de contidos, axustes metodolóxicos, de actividades, de materiais, agrupamentos flexibles... O obxectivo fundamental do proceso educativo é a construción do coñecemento no alumnado, e para iso teremos en conta a diferente situación de partida dos alumnos e as alumnas. É por iso que na acción educativa:

- Potenciaranse as capacidades individuais
 - Fundamentarase, metodolóxicamente, na motivación dos alumnos
 - Terase en conta a finalidade práctica das aprendizaxes e os diversos contextos culturais do alumnado.
 - Presentaranse actividades diversas con diferente nivel de dificultade: de reforzo, de ampliación e de avaliación.
- Para os alumnos/as con Necesidades Específicas de Apoio Educativo -e sempre seguindo as indicacións e informes do Equipo de Orientación de instituto- as actividades serán deseñadas de xeito específico de modo que se facilite o desempeño do seu rol no proxecto. Do mesmo modo, prestaráselle unha maior atención na aula e nas actividades fóra da aula, estando pendentes en todo momento do seu desempeño así como da consecución das súas tarefas individuais. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos. Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión da Lectura	X	X	X
ET.2 - Expresión Oral e Escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X

Observacións:

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Colaboración con asociacións da vila	Axuda na limpeza de espazos naturais, como as marxes dun río...		X	
Exposición en locais socioculturais	Exposición e explicación do proxecto á veciñanza.			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Adecuación á temporalización das unidades didácticas
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación
Metodoloxía empregada
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas
Medidas de atención á diversidade
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no deseño das actividades
Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación
Clima de traballo na aula
Participación activa de todo o alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Dispoñibilidade e emprego de materiais de consulta e investigación

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto. O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do profesor, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.

9. Outros apartados